

ประสิทธิผลของกราฟและตารางในฐานะเครื่องมือ
ที่ใช้ประกอบรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์

นายณรงค์กร มั่นชานา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-639-098-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17959354

THE EFFECTIVENESS OF GRAPHS AND TABLES
AS TOOLS IN PRECISION JOURNALISM

MR.NARONGKORN MANCHAONA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic year 1997

ISBN 974-639-098-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ประสิทธิภาพของกราฟและตารางในฐานะเครื่องมือที่ใช้

ประกอบรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์

โดย

นายณรงค์กร มั่นชานา

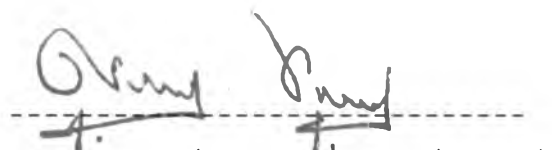
ภาควิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

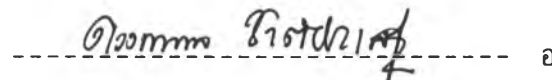
อาจารย์ ดร. ดวงกมลชาติประเสริฐ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

----- กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา บันเทิงเพ็ชร)

ณรงค์กร มั่นชวนา : ประสิทธิภาพของกราฟและตารางในฐานะเครื่องมือที่ใช้ประกอบ
รายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์ (THE EFFECTIVENESS OF GRAPHS AND TABLES
AS TOOLS IN PRECISION JOURNALISM) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร. ดวงกมล
ชาติประเสริฐ, 140 หน้า. ISBN 974-639-098-8.

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาการเปรียบเทียบประสิทธิผล
ของกราฟและตารางแต่ละประเภทที่นำมาใช้ประกอบรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์

ตัวแปรอิสระที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วยประเภทของกราฟ, ลักษณะทางสถิติของ
ข้อมูล, ความสลับซับซ้อนของข้อมูล, และความคุ้นเคยทางข้อมูลเชิงสถิติของผู้อ่าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้อ่านจะจดจำข้อมูลทางสถิติที่สลับซับซ้อนได้ดีกว่าข้อมูลทางสถิติที่เรียบง่าย
อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านจะจดจำข้อมูลที่มีกราฟและตารางประกอบได้น้อยกว่าข้อมูลเรียบง่ายที่ไม่มีกราฟ
และตารางประกอบ

สำหรับตัวแปรที่มีผลต่อการจดจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ประเภทของกราฟ และความ
คุ้นเคยของผู้อ่านที่มีต่อข้อมูลเชิงสถิติ แต่ในทางกลับกันไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทกราฟ และความ
สลับซับซ้อนของข้อมูล และระหว่างประเภทของกราฟ และลักษณะทางสถิติของข้อมูล

ภาควิชา วารสารสนเทศ
สาขาวิชา การหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C750091 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : RECALL/GRAPHS & TABLES/SIMPLE & COMPLEXITY/

PRECISION JOURNALISM

NARONGKORN MANCHAONA : THE EFFECTIVENESS OF GRAPHS AND TABLES

AS TOOLS IN PRECISION JOURNALISM. THESIS ADVISOR :

DUANG-KAMOL CHARTPRASERT, Ph.D. 140 PP. ISBN 974-639-098-8.

This experimental research aims at comparing the effectiveness of various kinds of graphs and tables when used in precision journalism.

Variables examined include kinds of graphs, the statistical characteristics of the messages, message complexity and readers' familiarity with statistical information.

The results showed that the readers recalled complex statistical data better than simple statistical data. However, the readers were able to recall less information from messages accompanied by graphs and tables than from their plain text counterparts.

Other variables with significant relationships with recall were kind of graphs and readers' familiarity with statistical information. On the other hand, no interaction effects were found between kind of graphs and message complexity and between kind of graphs and statistical characteristics of the messages.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ
สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้จากความช่วยเหลือเกื้อกูลจาก ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ บุคคลอันเป็นผู้สำคัญคอยผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ และเป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือให้ผู้วิจัยรู้จักวิธีการคิด การแก้ไข และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเองโดยจะคอยชี้แนะแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดเสมอมา

รวมทั้งขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทั้งสองท่าน รศ.รจิตลักษณ์ แสงอุไร และผศ.ดร.ศักดา ปันเหนงเพชร ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาช่วยชี้แนะจุดที่คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการสื่อสารมวลชน และขอขอบคุณอาจารย์มอณีگا อสีปัญญา รวมถึงอาจารย์ฝ่ายแนะแนวแห่งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาทุกท่าน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ให้ความร่วมมือและเชื่อใจในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบเพื่อนปริญญาโททุกคนที่ช่วยในการเก็บข้อมูลทั้งปลา แอ้ม เปิ้ล และเนง ผู้ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล SPSS

ประโยชน์ของงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยขอยกให้พ่อ และแม่ ผู้ที่มีอิทธิพลที่สุดอย่างใหญ่หลวงในชีวิตที่คอยประคับประคอง ห่วงใย มอบความรักและกำลังใจ เสมอมา

ท้ายสุดต้องขอขอบคุณกับงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ทำให้ผู้วิจัยรู้จักตัวเองมากขึ้น และค้นพบสัจธรรมที่ว่า ไม่มีอะไรมาได้อย่างง่ายดาย ทุกอย่างจะต้องอาศัยความเพียรพยายามไม่ว่าเป็นการเรียน หรือชีวิตการทำงานในอนาคตข้างหน้า

ด้วยความขอบคุณอย่างแท้จริง

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1	
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2.	
แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	9
การเขียนข่าวตามหลักวารสารศาสตร์	9
ข่าวเชิงสถิติวิจัยประยุกต์	18
สถิติกับการหนังสือพิมพ์	19
การใช้กราฟและตารางรายงานข่าวสถิติ	20
ข่าวกับการวิจัย	27
การสื่อสารด้วยภาพ	28
ประสิทธิภาพความจำของมนุษย์	33
การเลือกสรรและแสวงหาข่าวสาร	35
แบบแผนการรับรู้	38
นิยามศัพท์	41
สมมุติฐาน	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

3.	ระเบียบวิธีวิจัย	44
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	กลุ่มทดลองในการวิจัย	45
	การวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ขอบเขตของการวิจัย	47
4.	ผลการวิจัย	49
5.	อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	60
	รายการอ้างอิง	71
	ภาคผนวก	74
	ภาคผนวก ก	74
	ภาคผนวก ข	115
	ภาคผนวก ค	134
	ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ทดสอบความแตกต่างการเข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าวเชิงสถิติ ที่ใช้กราฟและตารางช่วยประกอบรายงานข่าวกับเนื้อหาข่าวที่ ไม่มีกราฟและตารางช่วยประกอบรายงานข่าว	49
2. การทดสอบค่าความแตกต่างของชนิดกราฟแท่ง กราฟเส้น กราฟวงกลม ตาราง และเนื้อหาเปล่าที่มีผลต่อการเข้าใจ และจดจำเนื้อหาข่าว	50
3. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประเภทกราฟและตาราง กับระดับความยาก-ง่าย หรือความสลับซับซ้อนของเนื้อหาข่าว	51
4. การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประเภทกราฟและตาราง กับคุณสมบัติทางสถิติตามวัตถุประสงค์เปรียบเทียบ แนวโน้ม สัดส่วน และตีความตัวเลข	52
5. การทดสอบความแตกต่างระหว่างเนื้อหาข่าวเชิงเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม สัดส่วน และตีความตัวเลข ที่มีผลต่อ การรับรู้ เข้าใจ และจดจำ เนื้อหา	53
6. การทดสอบความแตกต่างในการเข้าใจ และจดจำ เนื้อหาข่าว เชิงสถิติระหว่างนักเรียนที่ถนัด หรือมีทักษะทางด้านตัวเลข กับนักเรียนที่ถนัด หรือมีทักษะทางด้านตัวอักษร	55
7. การแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างทักษะความถนัดของผู้อ่าน กับรูปแบบการรายงานข่าวเชิงสถิติ	56
8. การทดสอบความแตกต่างการเลือกจดจำ เนื้อหาข่าว ในส่วนที่ถูกอธิบายเชิงสถิติ กับเนื้อหาส่วนอื่นที่บรรยาย เป็นตัวอักษร หรือตัวเลขที่ไม่มีค่าทางสถิติ	57

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. เปรียบเทียบรูปแบบการเขียนข่าว กับรูปแบบการเขียนบทความ เรื่องสั้น สารคดี นวนิยาย	9
2. เปรียบเทียบลักษณะการเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ กับการเขียนข่าวแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้า	14
3. แสดงรูปแบบกระบวนการจำ และการลืม	34
4. แสดงกระบวนการจำ	34
5. แสดงลำดับข้อมูลการเก็บข้อมูลความจำ	๖๖
6. แสดงรูปแบบการแจกแบบสอบถาม	46